

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. De Luddieten	8
1.1 Luddieten; herkomst en beroep	8
1.2 De angsten en bedreigingen	12
1.2.1 Pamfletten Luddieten	12
1.2.2 Propaganda en maatregelen van de Britse overheid	14
2. Breder perspectief en de Deskilling Hypothesis	19
2.1 Franse Revolutie en Napoleontische oorlogen	19
2.2 Een veranderende productie	20
2.3 Het verband tussen het bnp, bevolkingsgroei en technologische vooruitgang	21
2.4 ‘Collective Bargaining by Riot’	22
Conclusie	24
Literatuur	26

Inleiding

‘Kan dit stuk geschreven zijn door een machine? Lange tijd werd het onmogelijk geacht: een robot-verslaggever die een begrijpelijk, actueel stuk kan schrijven dat niet bol staat van de taalfouten en kromme zinnen. Inmiddels moeten sommige journalisten zich daadwerkelijk zorgen gaan maken om hun broodwinning.’¹

In de bovenstaande passage uit een artikel van de Groene Amsterdammer beschrijft Koen Haegens de reacties nadat bleek dat in de Verenigde Staten een verslag van een sportwedstrijd geschreven zou zijn door een robotverslaggever. Daarmee brengt Haegens de angst ter sprake die heerst onder verschillende beroepsgroepen. Deze bezorgdheid zou zijn ontstaan door de huidige ontwikkelingen in de robotica en kunstmatige intelligentie. In de Volkskrant en The Financial Times zijn stukken gepubliceerd die dezelfde onrust uiteenzetten.² Volgens de auteurs van de betreffende artikelen zou een doorbraak van de kunstmatige intelligentie in het dagelijkse leven een teloorgang van diverse beroepen kunnen teweegbrengen. Er is echter nog geen antwoord op de vraag of deze onrust terecht is. Volgens de economische onderzoekers C. B. Frey en M. A. Osborne, aan het Oxford Martin Programma on the Impacts of Future Technology, heeft tot nog toe geen enkele analyse in kaart kunnen brengen wat kunstmatige intelligentie daadwerkelijk zou betekenen voor het toekomstperspectief van diverse banen.³

Een terugblik naar een vergelijkbaar proces in het begin van de negentiende eeuw, kan een bijdrage leveren aan het onderzoek naar de impact van de ontwikkeling van kunstmatige intelligentie. Ten tijde van de industriële revolutie vreesden sommige arbeiders ook voor hun banen door de ontwikkeling in de mechanica, die was ingezet ter versnelling en verbetering van het productieproces. Een voorbeeld van zulke arbeiders zijn de Luddieten in Groot-Brittannië tussen 1811 en 1814. Zij hekelden de nieuwe machines, zoals het mechanische weefgetouw, zodanig dat zij naar vormen van vandalisme grepen, bijvoorbeeld het molesteren van de nieuwe instrumenten. Het is echter de vraag welke motivatie de Luddieten hadden om over te gaan tot zulke agressieve acties. Het is belangrijk te weten te komen waarom de

¹ K. Haegens, ‘Zijn we straks allemaal overbodig door de opmars van de robot?’ (versie 5 maart 2014) <http://www.groene.nl/artikel/de-robots-komen-eraan> (11 december 2014).

² B. Smout, ‘Angst voor baanpikkende robot komt voort uit ons gemechaniseerde mensbeeld’, *De Volkskrant*, 11 maart 2014. <http://www.volkskrant.nl/dossier-bart-smout/angst-voor-baanpikkende-robot-komt-voort-uit-ons-gemechaniseerde-mensbeeld~a3611160/> (16 oktober 2014).

T. Harford, ‘The Robots Are Coming And Will Terminate Your Jobs’, *The Financial Times*, 27 december 2013. <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/0ca021c0-680b-11e3-a905-00144feabdc0.html#axzz3gjkbxzuq> (16 oktober 2014).

³ C.B. Frey en M.A. Osborne ‘The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerization?’, *Sept* 17 (2013) 3.

Luddieten de machines molesteerden. Was dat omdat hun vaardigheden van een bepaalde ambacht geen waarde meer hadden of hadden zij andere bezwaren die bij die tijdsgeest denkbaar zijn? De Luddieten waren actief in een turbulente tijd, waarin een oorlog tegen Napoleon werd gevoerd, er zojuist een baanbrekende revolutie aan de overkant van het kanaal was geweest, en innovaties binnen het productieproces voor veranderingen zorgden in het dagelijkse leven. Door onderzoek te doen naar deze ontwikkelingen, kan er worden gekeken of het proces dat de Luddieten doormaakten vergelijkbaar is met de zorgen die tegenwoordig bestaan over de robotica en kunstmatige intelligentie. De conclusies die volgen uit dit onderzoek kunnen voor opheldering zorgen betreffende het onderzoek naar de impact van de technologische innovaties van dit moment. Daarbij kunnen de conclusies helpen bij het vaststellen of de huidige angst van bepaalde beroepsgroepen terecht is of in een ander perspectief moet worden geplaatst.

De kwestie over de fundamentele motieven van de Luddieten, snijdt een onderwerp aan waarover veel historici van mening verschillen. De belangrijkste vraag die bij deze discussie wordt gesteld, is of de industriële revolutie een afname of een toename in de vraag naar geschoolde arbeid stimuleerde. De Luddieten behoorden in de negentiende eeuw tot de groep van geschoolde arbeiders en daarom kan bij hun beweegredenen dezelfde vraag worden gesteld. De discussie onder historici splitst zich op naar twee kampen. De economen Claudia Goldin en Lawrence F. Katz stellen dat de overgang van werkateliers naar gestructureerde fabrieken een afname in de kwaliteit van de scholing van de gemiddelde arbeider teweegbracht.⁴ Verschillende academici slaan hetzelfde pad in als Goldin en Katz. Zo legt de econoom Daron Acemoglu in zijn artikel ‘Directed Technical Change’ uit waarom volgens hem de technologische veranderingen in de achttiende en negentiende eeuw voordelig voor de laag opgeleide arbeiders waren. Een bevolkingstoename en de grote migratie van ongeschoolde arbeiders van kleine dorpen en Ierland naar de grote Engelse industriële steden, zouden de factoren geweest zijn die er voor zorgden dat fabriekseigenaren meer machines én ongeschoolden in hun productie introduceerden. Acemoglu baseert zijn conclusie op een complex economisch model dat de dynamiek tussen technologische veranderingen en scholing illustreert.⁵ Tevens beweert de negentiende-eeuwse historicus Andrew Ure in zijn boek *Cotton Manufactures* dat er bij de fabriekseigenaren constant een streven bestond om de machines te blijven innoveren opdat de geschoolde arbeiders vervangen konden worden door

⁴ C. Goldin en L.F. Katz, ‘The Origins of Technology-Skill Complementarity’, *The Quarterly Journal of Economics* 113:3 (1998) 693-732.

⁵ D. Acemoglu, ‘Directed Technical Change’, *The Review of Economic Studies* 69:4 (2002) 797-798.

ongeschoolde arbeiders. Hiermee werden kosten bespaard en bleef de algemene opinie dat de innovaties iedereen voordeel brachten.⁶ De economische historici A. de Pleijt en J. Weisdorf constateren inderdaad een toename van ongeschoolde arbeid. In hun artikel testen zij de zogenaamde ‘Deskilling Hypothesis’ aan de hand van lijsten met beroepen uit Engelse parochies. Zij construeren de evolutie van de vaardigheden van de Engelse arbeiders tussen 1550 en 1850. De Pleijt en Weisdorf concluderen dat er een toename was in hoog opgeleide arbeiders om de industriële revolutie te kunnen faciliteren. De belangrijkste conclusie die hen aan deze zijde van het debat plaatst, is echter dat er een substantiële toename van ongeschoolde arbeid te zien was van 20% in 1700 naar 39% in 1850.⁷

Anderzijds zijn er historici die het tegendeel beweren. De economische historicus Joel Mokyr stelt in verscheidene van zijn artikelen dat geschoolde arbeid juist noodzakelijk was voor het ontketenen van een industriële revolutie. Met deze geschoolde arbeid bedoelt hij monteurs, molenbouwers, geschoolde timmermannen en metaalbewerkers. Daarnaast geeft hij aan dat de scholing van de arbeiders in de achttiende en negentiende eeuw vaak niet geregistreerd was, omdat arbeiders dikwijls in de leer bij een meester waren. Dat zij hun opleiding niet altijd afronden, betekende niet per se dat zij bepaalde vaardigheden misten.⁸ N. Rosenberg ondersteunt de stelling van Mokyr door aan te geven dat het niveau van hoog opgeleiden opmerkelijk hoog en de collectieve intelligentie van de maatschappij groot was, en daarmee verdere technologische progressie mogelijk werd.⁹ Weinig van de historici blijken echter in staat om een positie binnen het debat in te nemen wanneer het de situatie rondom de Luddieten betreft.

Alhoewel het debat over ‘deskilling’ de eerste logische invalshoek is wanneer de bezwaren van de Luddieten worden onderzocht, is het historische debat over de opkomende arbeidersklasse ten tijde van de industriële revolutie ook noemenswaardig. De Luddieten waren niet alleen bijzonder vanwege hun beweegredenen, maar ook vanwege hun acties. In de jaren 1960 ontstond er een groep historici die van mening was dat het verschijnsel van arbeidersopstanden en sociale onrust veel informatie bevat over samenlevingen, en dan vooral over delen van de samenleving die normaliter weinig historische documenten achterlieten.¹⁰ Vanuit deze overtuiging hanteerden zij in hun onderzoek een ‘bottom up’- strategie door de arbeiders centraal te plaatsen. Hierin verschilt deze tak wezenlijk van het ‘deskilling’ debat,

⁶ H.J. Habakkuk, *American and British Technology in the Nineteenth Century* (Cambridge 1962) 154.

⁷ A. de Pleijt en J. Weisdorf, ‘Human Capital Formation from Occupations: The ‘Deskilling Hypothesis’ Revisited.’ *Working Paper 0057*, Utrecht University (2014) 10-12.

⁸ J. Mokyr, *The Enlightened Economy: An Economic History of Britain, 1700-1850* (Yale 2009).

⁹ N. Rosenberg, ‘Adam Smith on the Division of Labour: Two Views or One?’ *Economica* 126:32 (1965) 137.

¹⁰ J.E. Archer, *Social Unrest and Popular Protest in England 1780-1840* (Cambridge 2000) 1-5.

omdat deze uitgaat van de industriële revolutie en zodoende vaak van een ‘top down’-methode gebruik maken. Eén van de prominentste van deze sociale historici in dit debat is E. P. Thompson. Hij karakteriseert de opstanden en de sociale onrust van de achttiende en negentiende eeuw die bij de arbeidersklasse heerste, als periodes waarin deze groep het heft in eigen handen nam.¹¹ Een andere belangrijke historicus in dit debat is E. J. Hobsbawm. Hij ontwikkelde een theorie om vooral de fysieke opstanden te analyseren en noemde deze ‘collective bargaining by riot’. Vanuit deze theorie stelt Hobsbawm dat het molesteren van machines in de negentiende eeuw voor de arbeiders een manier was om te onderhandelen.¹² Later in het onderzoek blijkt zijn theorie nuttig in het geval van de Luddieten.

Uit deze academische discussies onder historici en de vraag naar de beweegredenen van de Luddieten vloeit de onderzoeksvraag:

Passen de bezwaren van de Luddieten binnen de ‘Deskilling Hypothesis’?

In dit onderzoek is de vraag met een ‘history from below’-strategie beantwoord, zodat de Luddiet centraal staat. Het gebruik van deze methode is gebaseerd op de overtuigingen van de historici uit de jaren 1960 en is van belang omdat hierdoor geen elementen van een bepaalde bestaande theorie in het onderzoek worden gezocht. Hoofdstuk 1 staat dan ook in teken van de Luddieten, waarbij hun herkomst, beroepen en angsten uiteen worden gezet. Het verslag van de rechtsvervolgingen in het graafschap York, gepubliceerd door Luke Hansard and Sons in Londen, geeft gegevens vrij over de 64 opgepakte mannen bij de verwoesting van de spinnerij van William Cartwright.¹³ Dit beeld wordt verder uitgebreid met gegevens uit een brief van eerwaarde H. W. Coulthurst naar de Vierde Graaf Fitzwilliam op 11 april 1813, die onder andere een lijst bevat met Luddieten die een anti-Ludditische eed hadden afgenomen.¹⁴ De brief is een onderdeel van de *Wentworth Woodhouse aktes* die zich bevinden in het archief van Sheffield. Vervolgens wordt de uitkomst van dit onderzoek geverifieerd aan de hand van secundaire literatuur, voornamelijk bestaande uit het boek van E. P. Thompson, *The Making of the English Working Class*, en het boek *Social Unrest and Popular Protest in England, 1780-1840* van John E. Archer.¹⁵ Op deze manier ontstaat er een verfijnd beeld van de Luddiet als individu.

¹¹ E.P. Thompson, *The Making of the English Working Class* (Middlesex 1977).

¹² E.J. Hobsbawm, ‘The Machine Breakers’ *Past & Present* 1 (1952) 57-70.

¹³ Proceedings at York Special Commission, January 1813, Third edition. In: *British Labour Struggles: Contemporary Pamphlets 1727-1850* (New York 1792)

¹⁴ Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam which includes a list of Luddites who have taken prescribed Oaths of Allegiance, 11 april 1813, Sheffield Archief, WWM/F/46/127.

¹⁵ Archer, *Social Unrest and Popular Protest in England.*; Thompson, *The Making of the English Working Class.*

In paragraaf 1.2 worden verder de bezwaren en het onheil van de Luddieten uiteengezet. Aan de hand van een Ludditische eed en een strooibiljet wordt een begin gemaakt met de uitleg van de motieven van de Luddieten. De Ludditische eed is wederom afkomstig uit de documenten van de graaf Fitzwilliam.¹⁶ Het strooibiljet komt uit het online gepubliceerde nationale archief van Groot-Brittannië.¹⁷ Vervolgens worden de wetten en bedreigingen van de Britse overheid geanalyseerd om de bezwaren en angsten van de Luddieten in een breder perspectief te plaatsen. Uiteraard zijn er bij de overheid veel primaire documenten beschikbaar; voor dit onderzoek is er een selectie gebruikt bestaande uit de rechtsvervolging van York, de statuten van Groot-Brittannië, krantenartikelen van de Leeds Mercury, een anti-Ludditische eed afkomstig uit het archief van Sheffield en twee anti-Ludditische pamfletten afkomstig uit het nationale archief van Groot-Brittannië.¹⁸ Bij de studie aan de hand van bovenstaande documenten is meegenomen dat overheidsdocumenten regelmatig politiek gekleurd zijn door het beleid van destijds.

In hoofdstuk 2 worden de bevindingen uit hoofdstuk 1 in verband gebracht met het historische perspectief, de veranderingen in het productieproces ten gevolge van de industriële revolutie, het model van O. Galor en D. N. Weil en de theorie van Hosbawm van ‘collective bargaining by riot’. De selectie van deze perspectieven is gebaseerd op wat er in secundaire literatuur over de Ludditische beweging is gepubliceerd. Het historische perspectief is geconstrueerd op basis van het boek *The Making of the English Working Class* van E. J. Thompson en *The French Revolution and British Popular Politics* van Mark Philip.¹⁹ Daarna volgt een analyse van de betekenis van de industriële revolutie voor het productieproces van de textielindustrie. Zodoende wordt er bekeken of en zo ja waarom het aannemelijk zou zijn dat de Luddieten zich vervangen hebben gevoeld door de technologische innovaties. Voor deze afweging wordt wederom het boek van Thompson en *Social Change in the Industrial Revolution* van N.J. Smelser.²⁰ Vervolgens wordt het model van de economen O. Galor en D. N. Weil over de veranderende economie tijdens de industriële revolutie in verband gebracht met de Luddieten. Zij formuleerden een model dat de dynamiek tussen de drie componenten

¹⁶ Luddite Oath, 19 juli 1812, Sheffield Archief, WWM/F/46/73-74.

¹⁷ Handbill issued by the weavers and townspeople of Royton, Mei 1808, HO 42/95 f.375.

¹⁸ Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles ; The Statutes of United Kingdom of Great Britain and Ireland, Volume XXII*. Great Britain, 1812 Londen, 663 ; Handbill issued by the weavers, Nationaal Archief ; Luddite Oath, Sheffield Archief ; Fellow Weavers!, Nationaal Archief ; Reward poster, Nationaal Archief ; Letter to Fitzwilliam, Sheffield Archief. ; Luddites, 19 december 1812, Mirfield History Archief. ; J. Oldroyd, Rawfolds Mill’, 22 juli 1812, Mirfield History Archief.

¹⁹ Thompson, *The Making of the English Working Class*. ; M. Philip, *The French Revolution and British Popular Politics* (Cambridge 1991).

²⁰ N.J. Smelser, *Social Change in the Industrial Revolution* (Londen 1972).

bruto nationaal product, bevolkingsgroei en technologische ontwikkelingen illustreert. Dit patroon verklaart de economische veranderingen waarmee de Luddieten te maken kregen. Ten slotte wordt de theorie van E. J. Hobsbawm nog nader beschouwd omdat hij de vorm van rebellie in een ander daglicht stelt. Aan de hand van deze bevindingen en met inachtneming van het historische perspectief, wordt weergegeven welke positie de 'Deskilling Hypothesis' inneemt in het geval van de Ludditische beweging en wat dit zou kunnen betekenen voor de impact van robotica en kunstmatige intelligentie van tegenwoordig.

Hoofdstuk 1

De Luddieten

De Luddieten kunnen worden beschouwd als een gedeelte van de ‘machine-breakers’, zoals deze door historici genoemd worden. Over de oorsprong van deze opstandelingen en het succes van hun rebellie bestaan verschillende aannames sinds er in de jaren 1960 een ommekeer kwam in het onderzoek naar sociale onrust. Een traditionele kijk op de acties van de Luddieten stamt uit de negentiende eeuw, de tijd dat de Luddieten besloten te rebelleren. De opstanden worden gezien als een laatste stuiptrekking van het oude productieproces tegen de opkomst van een kapitalistische manier van productie. Vanuit deze traditionele beschouwing worden de acties van de ‘machine-breakers’ gezien als daden die gedreven werden door blind vandalisme en kortzichtigheid. Toch waren de daden van de Britse ambachtsmannen niet zo ineffectief als voorheen gedacht werd en zij kregen meer steun van het publiek dan in eerste instantie gedacht werd.²¹ Hieronder volgt een analyse van een selectie van primaire bronnen over dit onderwerp die duidelijk maakt of de traditionele visie in het geval van de Luddieten van toepassing is.

1.1 Wie waren de Luddieten?

Alhoewel de term Luddieten vaak gebruikt wordt voor de ‘machine-breakers’ in het algemeen, gebruiken de meeste historici de term specifiek voor de opstandelingen die actief waren tussen 1811 en 1816. In Nottinghamshire, waar ook hun fictieve leider General Ludd herrezen zou zijn, kwam de beweging aan het begin van 1811 op gang. De geschoolde arbeiders in de textielindustrie waren reeds in discussie over salarisverlagingen voordat zij in maart en november in 1811 besloten zeer selectief machines te molesteren. In de tweede fase spreidde de beweging zich uit naar Derbyshire en Leicestershire. Vervolgens kwam de beweging ook op in het noorden van Yorkshire en in het westen van Manchester. Zo ontstonden er drie regio’s waarin de opstandelingen machines vernielden en zo de fabrieken die gebruik maakten van nieuwe innovaties wilden benadelen.²²

Er bestaan verschillen tussen de aard en de uiteindelijke acties van de opstandelingen binnen deze regio’s. Zo waren de Luddieten rondom Yorkshire vele malen agressiever dan de mannen uit de andere regio’s. De getoonde agressie had als resultaat dat de beweging in deze omgeving meer een radicaal politiek karakter kreeg. Een overeenkomst binnen de opstandelingen was het beroep. Veel van hen waren werkzaam in de textielindustrie als wever

²¹ Hobsbawm, *The Machine Breakers*, 57, 61 en 67.

²² Archer, *Social Unrest and Popular Protest in England*, 48-51.

of kleermaker. Een merkwaardig gegeven is dat de Luddieten sterk verenigd waren, alhoewel zij niet samen in vakbonden zaten. Het gemeenschapsgevoel, dat verder werd versterkt door de sancties van de overheid, zorgde ervoor dat zij zich verenigden en in opstand kwamen tegen de technische innovaties.²³

William Cartwrights spinnerij en brieven van graaf Fitzwilliam

In de nacht van 11 april 1812 werd de spinnerij van William Cartwright volledig verwoest en tot de grond toe afgebrand. Hierbij werden 64 mannen opgepakt. Er werd een verslag van hun rechtsvervolgingen uitgebracht door het graafschap York.²⁴ Daarnaast zijn in het archief van Sheffield de brieven van de graaf Fitzwilliam bewaard gebleven. De brieven geven weer hoe de Luddieten te werk gingen en bevatten onder andere een lijst van Luddieten die de eed van loyaliteit aan Groot-Brittannië hadden afgenomen.²⁵ Fitzwilliam behoorde tot de Whigparty en bevond zich aan het begin van de negentiende eeuw rondom het gebied van Sheffield en Yorkshire. De graaf was voornamelijk aanwezig in de gebieden om de principes van de Whigparty te verzekeren van een sterke positie.²⁶ In het volgende hoofdstuk zal blijken dat zijn aanwezigheid in de context van de Franse revolutie en de napoleontische oorlogen verklaard kan worden. Een kanttekening bij beide bronnen is dat het om overheidsdocumenten gaat. Zowel het graafschap York als Fitzwilliam waren verbonden met het Britse parlement. Het is dus niet geheel ondenkbaar dat de documenten en brieven naar de hand zijn gezet van het Britse beleid.

Aan de hand van de twee genoemde publicaties kan een beeld worden gecreëerd van ‘de Luddiet’, waarmee duidelijker wordt wat hun beweegredenen waren en of deze overeen kwamen met wat er verder is gepubliceerd. In tabel 1, 2 en 3 zijn deze data weergegeven.

²³ Archer, *Social Unrest and Popular Protest in England*, 51-54.

²⁴ Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles*.

²⁵ Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam, Sheffield Archief..

²⁶ E. A. Smith, *Whig Principles and Party Politics. Earl Fitzwilliam and the Whig Party. 1748–1833* (Manchester University Press, 1975) 246-247, 299-300.

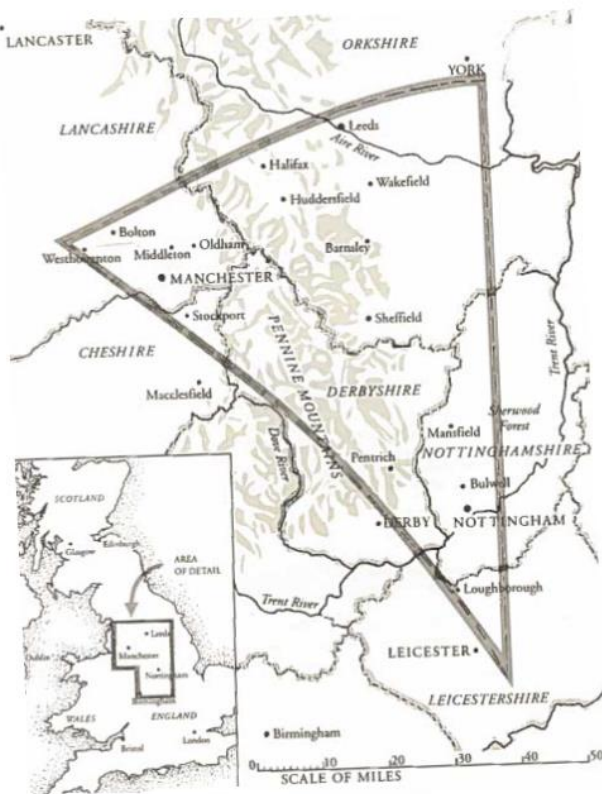
Tabel 1 - Aantal Luddieten naar afkomst

Afkomst	Aantal
Elland	19
Huddersfield	13
Liversedge	9
D ^o	8
Holmfirth	8
Lockwood	6
Halifax	4
Rastrick	4
Elders (komt minder dan vier keer voor)	34
Totaal	105

D^o wordt gegeven wanneer de locatie van afkomst onbekend was.

Bron: Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam
 Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles*, xiv-xix.

Afbeelding 1 – Woonplaatsen van een aantal Luddieten

‘The Luddite Triangle’ zo genoemd door Kirckpatrick Sale.

De genoteerde plaatsen van tabel 1 bevinden zich binnen de driehoek

Bron: K. Sale, *Rebels against the Future: The Luddites and Their War on the Industrial Revolution: Lessons for the Computer Age* (Massachusetts 1996) 1.

Tabel 2 – Aantal Luddieten naar beroep

Beroep	Aantal
Kleermaker	32
D ^o	28
Arbeider	11
Wever	8
Overig (komt minder dan drie keer voor)	17
Totaal	96

D^o wordt gegeven wanneer het beroep onbekend was.

Bron: Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam

Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles*, xiv-xix.

Tabel 3 – Aantal Luddieten naar leeftijd

Leeftijd	Aantal
15-19	5
20-24	11
25-29	18
30-34	15
35-39	4
40-44	7
45+	4
Totaal	64

D^o wordt gegeven wanneer het beroep onbekend was.

Bron: Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam

Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles*, xiv-xix.

Uit tabel 1 blijkt dat veel Luddieten in het beeld passen van een man, afkomstig uit midden-Engeland, voornamelijk uit de regio's Leeds, Halifax en Huddersfield. Het merendeel was niet woonachtig in de steden zelf, maar leefde in de voorsteden van de eerder genoemde steden. Op afbeelding 1 zijn de grotere plaatsen Halifax en Huddersfield te zien. De kleinere dorpjes uit tabel 1 liggen rondom die twee steden. Zoals op afbeelding 1 te zien is liggen de woonplaatsen van deze mannen allemaal op een korte afstand van elkaar.

Derhalve is het denkbaar dat de opstandelingen van verschillende woonplaatsen elkaar te hulp schoten in hun worstelingen. De gegevens uit tabel 2 bevestigen deze bewering eveneens; ze indiceren dat de mannen voornamelijk werkzaam waren in de textielindustrie en er amper andere beroepsgroepen betrokken waren bij de opstanden. Vandaar dat ook textielwerkers uit verschillende steden elkaar hielpen in hun strijd tegen de innovaties in de industrie. Uit de tabel blijkt ook dat voornamelijk de kleermakers en wevers zich bemoeiden met de opstanden of met de beweging werden geassocieerd. Tabel 3 laat zien dat de mannen voornamelijk tussen de 20 en 35 jaar oud waren en bewijst dat de opstandelingen jong waren. De ietwat jeugdige leeftijd van de Luddieten geeft weer dat zij niet vanwege hun leeftijd de oude productierollen wilden behouden en zodoende niet als conservatieven kunnen worden beschouwd. Het is eerder opmerkelijk waarom zij gezien hun leeftijd niet voor de vernieuwingen in de maatschappij open stonden.

1.2 De angsten en bedreigingen

1.2.1 Pamfletten van de Luddieten

In de gearchiveerde brieven van graaf Fitzwilliam is een eed aanwezig die door mannen werden afgenomen die zich aansloten bij de beweging. Bij nadere beschouwing vallen een aantal elementen op. Het blijkt dat de Luddieten zich zeer bewust waren van de gevaren die dreigden. Vandaar dat zij met grote voorzichtigheid te werk gingen en hun activiteiten gewoonlijk in het geheim ondernamen. De eed geeft inhoudelijk niet veel over de Luddieten prijs, maar bestaat voornamelijk uit een geheimhoudingsbelofte. De Luddiet werd niet alleen verplicht zijn eigen identiteit en die van andere Luddieten te verbergen, maar ook het bestaan van het ‘Special Committee’,²⁷ en om de vergaderingen die hadden plaatsgevonden zogenaamd te vergeten. De eed bevestigt dus dat er vergaderingen werden gehouden en er een organisatie bestond die de beweging aanstuurde. Het is echter onduidelijk over welk gebied dit comité de organisatie in handen had. Het bestaan van deze twee factoren maakt desalniettemin duidelijk dat de opstanden van de Luddieten geen rigoureuze of impulsieve acties waren, maar acties die waren gepland en in overleg werden begaan.²⁸

Even opvallend is het feit dat in de eed van de Luddieten de nadruk van de belofte op de eigen wil ligt. Uitdrukkingen zoals ‘my own voluntary will’ bevestigen dit. Het feit dat de eed voornamelijk de nadruk legt op de eigen wil en niet op God of de koning, geeft aan dat de Luddieten het geringste vertrouwen in de maatschappij hadden; zij waren alleen nog van hun

²⁷ Luddite Oath, 19 juli 1812, Sheffield Archief.

²⁸ Ibidem.

eigen beweging overtuigd.²⁹ Deze motivatie ging zelfs zo ver, dat zij werden geacht te zweren iedereen die hen had bedrogen te bestraffen met de dood. Voor het eerst wordt hier kennis gemaakt met het agressieve karakter van de Luddieten en komt het in de buurt van de traditionele visie op hen. Daarnaast maakt dit laatste gegeven duidelijk dat de beweging niet voor iedereen geschikt was. Het feit dat er van degene die de eed afnam verwacht werd dat de toekomstige Luddiet bereid was te moorden, geeft aan dat de beweging niet voor iedereen weggelegd was.

Uit de eed wordt weinig duidelijk over de bezwaren die de Luddieten hadden. Deze worden duidelijker in een strooibiljet dat is uitgegeven door de wevers en inwoners van Royton (ten noordoosten van Manchester) in mei 1808, nadat het parlement het verzoek voor een minimumloon voor wevers had afgekeurd. Het biljet is gericht aan hun landgenoten en het is bedoeld om het lot dat de wevers ervaren duidelijk te maken.³⁰ De boodschap van dit biljet is waarschijnlijk een stuk genuanceerder dan de daadwerkelijke mening van de Luddieten, omdat het verspreiden van Ludditische propaganda bij de wet verboden was. Indien de Luddieten een boodschap naar buiten wilden brengen, dan zou deze een gematigde versie moeten zijn om niet onderschept te worden. Verderop in het onderzoek wordt duidelijk hoe hoog de straffen waren voor de overtredingen die de Luddieten begingen of waarvan zij beschuldigd werden.

Het eerste wat opvalt aan het biljet is dat de wevers zichzelf positioneren als een slachtoffer. Ze zijn op zoek naar sympathie van hun landgenoten in hun strijd tegen het parlement. Ze zijn verkeerd begrepen en worden behandeld als een vijand van de koning en het land. Het enige wat zij trachten te bereiken is een einde aan hun misère dat het gevolg is van de huidige beslissingen van het Britse parlement. Het feit dat zij zichzelf hier verdedigen en op welke manier zij hun leed koppelen aan het gehele volk, bewijst dat zij zich bewust waren van hun zwakke positie. Deze manier van toenadering lijkt een soort noodkreet. De beweerde aanleiding voor hun worstelingen is tevens merkwaardig: de oorlog tegen Napoleon. Zij beargumenteren dit in het strooibiljet als volgt: ‘the WAR: -- to prove which we need only refer to our dependence upon Commerce, and how it is obstructed by the War’.³¹ De oorlog stuitte van meerdere kanten in de samenleving op weerstand. Door de oorlog als aanleiding te gebruiken, hoopten de Luddieten meer steun te krijgen van mensen die wellicht niet dezelfde ervaringen hadden gehad. In het strooibiljet benadrukken de wevers

²⁹ Luddite Oath, 19 juli 1812, Sheffield Archief.

³⁰ Handbill issued by the weavers and townspeople of Royton, Mei 1808, HO 42/95 f.375.

³¹ Handbill Royton.

zelfs dat zij niets tegen de technische innovaties of vooruitgang hadden: ‘Yet notwithstanding, we are ready at all times to forward, in any constitutional manner, that which is likely to be productive of the good we all aim at.’³² Het is interessant dat de wevers uit Royton zich wel voelden benadeeld in hun industrie, maar niet één keer de technische innovaties daarvan de schuld gaven. De vraag die dan overblijft is: als zij niet de machines de schuld gaven, waarom molesteerden zij dan toch de machines?

1.2.2 Propaganda en maatregelen van de Britse overheid

Uit de documenten van de Luddieten zelf wordt duidelijk dat zij overheidsmaatregelen en rechtsvervolgingen vreesden (zie paragraaf 1.2.1). Dit was niet zonder reden, want het Britse parlement nam de Ludditische beweging erg serieus. Op verschillende manieren ondernamen zij actie om de Luddieten te onderdrukken. Op een constitutionele manier nam het Britse parlement op 20 maart in 1812 een nieuwe wet aan om naar eigen zeggen de steeds verergerende uitbarstingen de kop in te drukken. Voorheen hadden er al wetten bestaan die speciaal dienden om de ‘machine-breakers’ in toom te houden, maar deze bleken niet meer effectief te zijn. Om deze redenen werd de ‘Destruction of Stockframes, etc. Act 1812’, beter bekend als ‘the Frame-Breaking Act’, aangenomen. Met deze wet konden de Luddieten zwaarder worden bestraft dan voorheen. Eerder werden de Luddieten verbannen als zij zich schuldig maakten aan het vernietigen van machines of inbraken bij spinnerijen, maar met deze wet zouden zij hiervoor de doodstraf kunnen krijgen.³³

Rechtsvervolgingen onder het graafschap York

Naast het invoeren van verschillende wetten, werden tevens rechtsvervolgingen gepubliceerd door onder andere het graafschap York. Verschillende gegevens afkomstig uit deze publicaties zijn al gepresenteerd en blijken nuttig voor de beeldvorming van de Luddiet (zie eerder in dit hoofdstuk). Maar waar deze jurisprudentie destijds voornamelijk voor diende, was als zogenoemde ‘show-trials’. De 64 opgepakte mannen werden vervolgd na de verwoesting van de spinnerij van William Cartwright. Aan het begin van de negentiende eeuw werd dit incident breed uitgemeten, zoals blijkt uit het aantal artikelen van de *Leeds Mercury* dat is overgebleven.³⁴ Door deze krantenstukken had het voorval de aandacht van een groot publiek. Het is dan ook niet ondenkbaar dat het graafschap York ervoor gekozen heeft deze rechtsvervolgingen een voorbeeldfunctie te geven. De opgelegde straffen moesten de andere

³² Handbill Royton.

³³ *The Statutes of United Kingdom of Great Britain and Ireland, Volume XXII*. Great Britain, 1812 Londen, 663.

³⁴ Luddites, 19 december 1812, Mirfield History Archief. ; J. Oldroyd, ‘Rawfolds Mill’, 22 juli 1812, Mirfield History Archief.

Luddieten afschrikken en voorkomen dat zij hun opstanden in de toekomst voortzetten en andere werklieden zich met hen zouden verenigen. De inleidende opmerkingen aan het begin van het verslag van de vervolgingen vertellen een korte geschiedenis van de beweging van de Luddieten. Logischerwijs worden de mannen voornamelijk neergezet als een stel radicalen die de situatie verslechteren en worden hun bezwaren onderuitgehaald. Volgens Mr. Gurney, de schrijver van de inleiding van het verslag, baseerden de veroordeelden hun verdediging en daden slechts op verhalen, waardoor de geloofwaardigheid van de gevangenen afnam: ‘Many of the prisoners tried at York rested their defence on stories, which depended for their credibility on the fact, that work was superabundant.’³⁵ Het citaat illustreert het gegeven dat deze inleiding de intentie heeft om de Luddieten een negatieve reputatie mee te geven. Door de verhalen, waar de Luddieten zich op zouden beroepen, in een kwaad daglicht te stellen, nam hun geloofwaardigheid af en zo ook de eventuele sympathie die men nog zou hebben.

Hoewel het document een voorbeeldfunctie had en zo wellicht een behoorlijk vertekend beeld kan geven, is het toch nuttig om de veroordelingen van de Luddieten te bestuderen. In tabel 4 staan de gegevens van de aanklachten van de 64 mannen en wat hun uiteindelijke vonnis was. In de tabel zijn de aantallen opgenomen van zaken die geseponeerd werden of mindere straffen kregen (aangeduid als Anders), verbanningen en terdoodveroordelingen.³⁶ De data over de verbanning en de doodstraf zijn voornamelijk belangrijk omdat deze straffen veranderd waren na de invoering van de ‘Frame-breaking Act’ en deze straffen de Luddieten het meest beangstigden. Voor degenen die vrijgesproken werden, gold vaak dat zij opnieuw een eed af moesten nemen om te zweren dat zij zich nooit meer tot de Ludditische beweging zouden wenden. Daarnaast werden zij verplicht gesteld om alles wat hen ter ore of onder ogen kwam over de Luddieten aan te geven bij de Britse overheid.³⁷

³⁵ Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles*, xiii.

³⁶ In tabel 1, 2 en 3 zijn tevens onbekende gegevens (D^o) opgenomen, omdat deze informatie bevatten die van waarde blijkt te zijn voor de beeldvorming. In tabel 4 zijn deze gegevens achterwege gelaten, omdat deze het beeld over het verband tussen de criminele activiteiten en het daadwerkelijke rechtsgevolg daarvan juist verkleuren.

³⁷ List of Luddites who have taken prescribed Oaths of Allegiance, 11 april 1813, WWM/F/46/127.

Tabel 4 – Aanklachten en vonnissen jegens de Luddieten

Soort aanklacht	Aantal	Verbanning	Doodstraf	Anders
Inbraak	5		1	2
Inbraak en diefstal van wapens	13			10
Inbraak en diefstal van diverse goederen	11		5	2
Verspreiding van illegale propaganda	11	5		4
Vernieling van machines / vernieling	27		10	11
William Cartwrights spinnerij				
Anders	6	1		4
Totaal	73	6	16	33

Bron: Proceedings at York Special Commission, *British Labour Struggles*, xiv-xix.

Uit tabel 4 blijkt dat de voorzichtigheid van de Luddieten (zie eerder dit hoofdstuk) terecht was. Wanneer iemand bijvoorbeeld werd vervolgd voor het verspreiden van illegale propaganda of voor het afnemen van een Ludditische eed, was de kans bijna 50% dat de veroordeelde werd verbannen naar Australië of andere kolonies van Groot-Brittannië voor minimaal zeven jaar. Het molesteren van machines was ten strengste verboden en werd bestraft met ophanging. Bijna alle doodstraffen uit tabel 4 die genoteerd zijn, waren voor mannen die opgepakt waren bij de verwoesting van de spinnerij van Cartwright. Zoals al eerder gezegd, dienden deze vervolgingen als afschrikmiddel voor andere Luddieten. Zo bestaat de mogelijkheid dat vonnissen van de veroordeelden hoger zijn uitgevallen, indien het graafschap York van te voren al had besloten deze zaken als voorbeeld te laten dienen.

Pamfletten en biljetten

De Luddieten hadden als enige mogelijkheid om hun idealen te promoten met mond-tot-mondreclame, pamfletten of biljetten. De Britse overheid, of in dit geval beter gezegd de besturen van verschillende dorpen, zag ook kans via deze middelen de beweging de kop in te drukken. Eén strooibiljet uit 1812 had de titel ‘Fellow Weavers!’ en werd uitgegeven door het bestuur van Manchester, het centrum van de katoenindustrie. Het pamflet heeft de intentie om eventuele ontevreden arbeiders uit de textielindustrie over te halen zich niet met de Luddieten te verenigen. De magistraten uit Manchester gaven de opdracht voor het schrijven het strooibiljet vanuit het perspectief van een oude katoenwever om zo de aandacht en sympathie van de huidige wevers te krijgen. In het biljet wordt uitgelegd hoe onlogisch en onredelijk de Luddieten het bestaan van hun beweging beargumenteren. De zogenaamde ‘Old Weaver’ adresseert zijn brief niet alleen aan wevers, maar ook aan mijnwerkers, timmermannen,

smeden en kanaalgravers. Hij legt uit dat de komst van technische innovaties voor iedereen voordelen oplevert. De nieuwe machines maken het product goedkoper waardoor deze weer beter op de markt ligt en derhalve meer verkocht zal worden. Waarom zouden de Luddieten dit proces tegenhouden en zo de maatschappij de beschikking tot goedkope producten ontzeggen? Het is overduidelijk dat de tekst niet door een oude wever is geschreven, maar door het bestuur van Manchester. Zij leggen de absurditeit van de redenen om zich aan te sluiten bij de Ludditische beweging uit. Daarnaast stellen zij de opstanden voor als een zonde voor de maatschappij.³⁸

Een andere gebruikte manier om mensen bewust te maken van de criminele activiteiten van de Luddieten, was het uitloven van beloningen. Hiermee kwam de overheid er niet alleen achter wie bij de Ludditische beweging hoorden, maar benadrukten zij nogmaals dat het streng tegen de regels was om zich schuldig te maken aan deze bepaalde criminele activiteiten. Een voorbeeld hiervan is een biljet uitgegeven door het bestuur van Nottingham. In het betreffende biljet wordt gevraagd om de betrokkenen bij de aanslag op het woonhuis en werkatelier van George Ball in Lenten aan te geven. Daarvoor zouden de burgers een beloning van £200 krijgen, gefinancierd door de koning, het comité van Nottingham en het grootste deel door Francis Braithwaite. Braithwaite was de eigenaar van de machines en verhuurde deze aan George Ball. Een beloning van die hoedanigheid kon veel betekenen voor mensen in de negentiende eeuw. Vergeleken met het salaris van bijvoorbeeld een wever die ongeveer £4 per week verdiende, was dit een groot bedrag.³⁹ Dit geeft aan hoe serieus de Britse overheden de beweging namen en hoe vastberaden zij waren de Ludditische beweging af te zwakken.⁴⁰

De voorlopige conclusie is dat zowel uit primaire als secundaire bronnen blijkt dat de typische Luddiet een man tussen de 25 en 35 jaar oud was, werkzaam in de textielindustrie en voornamelijk binnen zijn beweging in de drie gebieden rondom Nottinghamshire, Leicestershire en Yorkshire. De beweging had de geheimhouding van zijn leden en bezwaren hoog in het vaandel staan. Dit komt tot uiting in het afleggen van een Ludditische eed waarin zij onder andere zwoeren dat iedereen vermoord moest worden die hen verraadde. Verder blijkt uit de eed dat er een geregelde organisatie bestond en dat zij alleen nog vertrouwen hadden in deze beweging. Behalve de strenge geheimhouding geeft niets in de Ludditische

³⁸ Fellow Weavers!, Maart 1812, Nationaal Archief van Groot-Brittannië, HO 40/1/1, f.108

³⁹ Thompson, *The making of the English working class*, 305.

⁴⁰ Reward poster for the arrest and conviction of men who destroyed three knitting machines, januari 1812, Nationaal archief van Groot-Brittanie, HO 42/119 f.135

bronnen aan dat zij een gewelddadig karakter hadden. Zij waren dus bedachtzamer en gingen minder radicaal te werk gingen dan de traditionele visie doet voorkomen. In de pamfletten en biljetten die zij uitbrachten, kwamen zij beheerst over en waren zij voornamelijk op zoek naar steun van hun landgenoten.

De voorzichtigheid en geheimhoudingsplicht van de Luddieten waren terecht als er wordt gekeken naar de maatregelen die de overheid trof. Niet alleen nam de overheid in 1812 de 'Frame-Breaking Act' aan, maar publiceerde zij ook de rechtsvervolgingen van de verwoesting van de spinnerij van William Cartwright met de bedoeling Luddieten af te schrikken. Door middel van deze regelingen liet het Britse parlement zien dat zij de beweging als een serieuze bedreiging zag. In het volgende hoofdstuk blijkt of de bezwaren van de Luddieten rechtvaardig waren en of de reactie van de Britse overheid gepast was voor de betreffende situatie.

Hoofdstuk 2

Breder perspectief en de Deskilling Hypothesis

Hoofdstuk 1 illustreert aan de hand van verschillende primaire bronnen het beeld van de Luddiet en zijn bezwaren. Vanuit dat perspectief blijkt dat de Luddiet rondom Leeds weinig vrijgaf over zijn mening over de opkomst van de technologische innovaties. Door de Luddiet in een breder perspectief te plaatsen op basis van secundaire literatuur, kan worden bekeken of de vaardigheden van de wevers in gevaar kwamen. Deze bredere context wordt in dit hoofdstuk gestructureerd door verschillende visies in acht te nemen die bij de betreffende situatie en de tijdsgeest denkbaar zijn. Deze analyse maakt duidelijk of de bezwaren van de Luddieten beïnvloed werden door de nieuwe machines en waarom zij deze molesteerden.

2.1 De Franse revolutie en de napoleontische oorlogen

Het is bekend dat de Franse revolutie niet alleen een grote impact had in eigen land, maar dat de gebeurtenissen van 1789 veel teweeg brachten over de gehele wereld. Ook in Groot-Brittannië kregen aan het begin van de jaren 1790 de verlichte denkers of de hervormers voeten in de aarde. Velen begonnen zich bezig te houden met het idee van een liberale constitutionele staat en er ontstonden hevige politieke debatten tussen de conservatieven en de hervormers. Een verlichte denker zoals Thomas Paine publiceerde *Rights of man* dat door honderdduizenden mensen uit Groot-Brittannië werd gelezen. De conservatieven reageerden hier op door wetten aan te nemen waarin een verbod op het publiceren van hervormingsidealen werd opgenomen. Een grote voorstander van het behouden van het ‘ancien régime’ was Edmund Burke. Hij bracht meerdere pamfletten en biljetten uit om de liberale kant in een negatief daglicht te stellen. Uiteindelijk had de Whigparty (de conservatieven) toch de overhand en verloren de liberale denkers hun invloed.⁴¹

De erfenis die de Franse revolutie naliet was dat de Britse overheid lange tijd de loyaliteit van haar burgers in twijfel bleef trekken. Het bewustzijn van de burgers van Groot-Brittannië stond vanaf toen hoog op de politieke agenda. Sociale onrust werd beschouwd als een directe bedreiging voor de staat en de vrijheid van Groot-Brittannië. Derhalve gaf de Britse overheid pamfletten uit om loyaliteit aan het land en de koning zeker te stellen. Daarnaast werden er grootscheepse maatregelen getroffen tegen mensen die geen loyaal verdrag toonden. De connectie naar de Luddieten is snel gelegd, omdat zij perfect passen in het beeld dat de Britse overheid ten aanzien van de ontrouwe burger had. Uit hoofdstuk 1 blijkt dat zij de wet

⁴¹ M. Philip, *The French Revolution and British Popular Politics* (Cambridge 1991) 99-117.

overtraden door machines te breken en in het geheim een eed af te leggen.⁴² Door deze overtredingen kreeg de beweging een ontrouw karakter en werden hun bezwaren niet gehoord, omdat het parlement specifieke wetten tegen de Luddieten had aangenomen. Dit aspect wordt ook duidelijk door het bestaan van de documenten van Fitzwilliam. Het feit dat hij zich op deze manier bezig hield met de Luddieten, geeft aan dat mensen van de Britse overheid loyaliteit en sociale onrust hoog in het vaandel hadden. Zowel de acties van de overheid als die van de Luddieten passen dus binnen het perspectief van het nalatenschap van de Franse revolutie.

Ook de napoleontische oorlogen zijn van invloed geweest op de bezwaren van de Luddieten en hoe er op hen werd gereageerd. Uit het in hoofdstuk 1 besproken strooibiljet blijkt dat de Luddieten zelf ook een deel van de schuld voor hun misère aan de oorlog geven.⁴³ De textielindustrie was voornamelijk afhankelijk van de internationale handel. Door de strijd tegen Napoleon was deze echter enorm verzwakt en zodoende was er minder vraag naar de producten van de wevers. Uit het boek *Before the Luddites* van Adrian Randall blijkt dat de wevers van het strooibiljet uit Royton gelijk hebben wanneer zij stellen dat de napoleontische oorlogen de textielindustrie beïnvloedde. Randall beschrijft dat in de vroege achttiende eeuw de totale export van Groot-Brittannië voor 70% uit textiel bestond en in 1770 nog steeds 50%. Aan het einde van de napoleontische oorlog besloeg het aandeel van textiel nog slechts 20%. Logischerwijs zagen de wevers uit Royton en andere omstreken dit terug in de productie en zodoende ook in hun salaris en het dagelijkse leven.⁴⁴

2.2 Een veranderende productie

Zoals al eerder in dit onderzoek is gebleken, werden de Luddieten aan het begin van de negentiende eeuw vaak met salarisverlagingen geconfronteerd. E. P. Thompson stelt dat dit indirect werd veroorzaakt door een toename van machines in de weefindustrie. Met de komst van een innovatie als het mechanische weefgetouw, verdween de baan van de wever als zelfstandige. Het mechanische weefgetouw had het instrument vervangen dat de wevers voorheen altijd manueel bediende. Het geautomatiseerde toestel ging productiever te werk, waardoor de oorspronkelijk zelfstandige wevers in dienst traden bij de spinnerijen met de nieuwe mechanica. In vergelijking met de Spinning Jenny was het mechanische weefgetouw gemakkelijker te leren gebruiken. Dit verklaart ook het feit, ingebracht door Andrew Ure

⁴² Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam.

⁴³ Handbill Royton.

⁴⁴ A. Randall, *Before the Luddites: Custom, Community and Machinery in the English Woollen Industry, 1776-1809* (Cambridge 2002) 13-14.

(genoemd in de inleiding), dat de fabriekseigenaren ongeschoolde en goedkopere mensen konden aannemen.⁴⁵ Het is duidelijk dat de weefindustrie tijdens de industriële revolutie van karakter veranderde.⁴⁶ De salarisverlagingen en de komst van het mechanische weefgetouw kunnen het idee wekken dat er minder vraag was naar wevers en geven tevens aan waarom het proces van ‘deskilling’ binnen deze industrie zich had kunnen voordoen

Echter wijzen verschillende feiten erop dat de vraag naar wevers niet afnam. Ten eerste schreef een magistraat uit 1818 dat de wevers in de achttiende eeuw een luxe leven leidden. Door maar drie of vier keer per week te werken, konden zij hun gezin van luxe goederen voorzien zoals brood, boter en elke dag een fles rum. Neil Smelser geeft voor deze periode in zijn boek *Social Change in the Industrial Revolution* een verkaring. Het luxe leven was mogelijk gemaakt door de komst van de Spinning Jenny. Deze had er voor gezorgd dat de wevers aanzienlijk meer producten te verwerken hadden, waardoor de vraag naar de ambacht van een wever steeg.⁴⁷ Hier kwam verandering in nadat zij in loondienst kwamen bij grotere fabrieken en spinnerijen. Op dat moment moesten zij meer dan drie of vier dagen per week werken en hielden zij geen geld meer over voor hun oude luxe producten. Dit betekent echter niet direct dat zij tot het armste deel van de bevolking behoorden. Thompson noemt de periode voor de salarisverlagingen dan ook de gouden eeuw voor de wevers. Ten tweede groeide het aantal wevers in de eerste drie decennia van de negentiende eeuw. Alhoewel het salaris van een wever minder was dan voorheen, bleef er vraag naar het ambacht van wever.⁴⁸

2.3 Het verband tussen bnp, bevolkingsgroei en technologische vooruitgang

De tijdsperiode waarin de Luddieten actief waren, wordt gekarakteriseerd door de industriële revolutie en de veranderingen die deze met zich mee bracht. Of er daadwerkelijk een verbetering in de achttiende en negentiende eeuw te constateren is, wordt hier in het midden gelaten, omdat het buiten de scope van het onderzoek valt. Het moge wel duidelijk zijn dat de Luddieten veranderingen ervoeren binnen de textielindustrie. Het is echter de vraag of deze veranderingen door de technische innovaties werden veroorzaakt of door het proces van de industriële revolutie in zijn geheel.

Oded Galor en David N. Weil hebben een model ontwikkeld dat de industriële revolutie als een overgangperiode beschrijft van het malthusiaanse plafond naar het ‘Modern Growth Regime’. In de situatie van het malthusiaanse plafond groeit de bevolking harder dan het

⁴⁵ N.J. Smelser, *Social Change in the Industrial Revolution*, 131.

⁴⁶ E.P. Thompson, *The making of the English working class*, 305-306.

⁴⁷ N.J. Smelser, *Social Change in the Industrial Revolution*, 131.

⁴⁸ E.P. Thompson, *The making of the English working class*, 306-307.

bruto nationaal product, en in de situatie van moderne groei groeit het bnp dikwijls harder dan de bevolking. In de periode van de Luddieten groeide het bnp substantiëler dan voorheen maar niet zo snel, met het gevolg dat het malthusiaanse plafond verdween.⁴⁹ Het model van Galor en Weil bevat drie componenten die met elkaar in verband staan. Naast de al eerder genoemde bnp en bevolkingsgroei, betrekken zij ook het proces van technologische ontwikkelingen in het geheel. De dynamiek tussen deze drie elementen is interessant in het geval van de Luddieten, omdat zij benadeeld zouden worden door de innovaties in de textielindustrie. Galor en Weil stellen dat technologische veranderingen aan het begin van de revolutie voornamelijk proportionele toenames in productie en een bevolkingsgroei tot gevolg hadden, maar niet meteen een stijging in het bnp.⁵⁰ Volgens hen kwam dit omdat de dynamiek tussen de drie componenten in de post-malthusiaanse economie voor het eerst in de geschiedenis anders functioneerde. Wanneer voorheen de bevolking toenam, en dus ook de vraag naar productie, werd deze vraag opgevangen door de mensen zelf. Dit betekende dat er een hogere productie tot stand kwam, wat resulteerde in meer inkomsten. Tijdens de industriële revolutie werd dit gat echter opgevuld door de technologische innovaties en niet meer door de mensen zelf. Zo ontwikkelde de technologie zich en groeide de bevolking dus, maar was dit niet meer logischerwijs terug te zien in een stijgend bnp – een situatie die typerend is voor de overgang tussen het malthusiaanse plafond en de moderne economische groei.

Deze theorie is toe te passen op de textielindustrie waarin de Luddieten werkzaam waren. Indien de vaardigheden van de geschoolde wevers niet ondermijnd geweest zouden zijn door de technologische vooruitgang, dan zou dit terug te vinden zijn in een stijging van het bnp. Niet de wevers vingen de groeiende vraag op, zoals voorheen in het oude economische model, maar de nieuwe machines. Vandaar dat met de theorie van Galor en Weil geconcludeerd kan worden dat de geschoolde arbeiders, zoals de Luddieten, in hun recht stonden voor hun baan te vrezen met de komst van de technische innovaties.

2.4 ‘Collective bargaining by riot’

In de inleiding van dit onderzoek is de theorie ‘collective bargaining by riot’ van E. J. Hobsbawm al genoemd. Een analyse van deze theorie zet de Luddieten in een ander daglicht dan hiervoor beschreven. Hobsbawm betoogt dat veel opstanden van vóór 1848 verkeerd worden beschouwd. Een opstand of rebellie met dezelfde gradatie van vandalisme of geweld zoals bij de Luddieten het geval was, zou tegenwoordig een radicaler karakter toebedeeld

⁴⁹ Galor en Weil, ‘Population, Technology, and Growth’, 806-807.

⁵⁰ Ibidem, 826.

krijgen dan aan het begin van de negentiende eeuw. Wanneer de opstanden van de Ludditische beweging in hun historische context als discrete acties worden gezien, kunnen er andere conclusies worden getrokken dan wanneer dit niet als zodanig wordt gezien.⁵¹

Hobsbawm stelt dat het rebelleren in de achttiende en negentiende eeuw een manier was om in opstand te komen en bezwaren hard te maken. Hij noemt dit proces ‘collective bargaining by riot’ ofwel collectief onderhandelen door te rebelleren. Naar dit principe werd gehandeld in Nottinghamshire, Leicestershire en Derbyshire, waar de opstandelingen bezwaar hadden tegen lage lonen of andere zaken. Hobsbawm ziet het molesteren van de machines tevens als een vorm van onderhandelen. Het vernielen van de machines kan echter nog steeds betekenen dat de Luddieten de komst van de nieuwe mechanische weefgetouwen hekelden omdat zij zich ingeruild voelden.

Volgens Hobsbawm was dit niet het geval. De techniek van het vernielen van machines werd ook voorheen al gebruikt, en tevens door ander beroepsgroepen. Rond 1811 sloopten de Luddieten uit Nottinghamshire, Leicestershire en Derbyshire niet alleen de machines in hun werkplaatsen, zij stalen ook goederen en vernielden soms zelfs privé-eigendommen van hun werkgevers. Op deze manier probeerden zij hun baas of de overheid onder druk te zetten, omdat die hadden geïnvesteerd in één of meerdere machines en zodoende met verlies kwamen te draaien. Eerder in het midden van de achttiende eeuw vernielden tevens een grote groep mijnwerkers de machines in hun werkplaatsen, omdat zij eisten dat de voedselprijzen omlaag gingen. Het molesteren van machines had dus zowel een onderhandelingsfunctie als een onderdrukkingsfunctie. Deze manier van actievoeren was ontstaan omdat er nog geen officiële organisaties bestonden die de belangen van de arbeiders behartigden (de latere vakbonden). Alhoewel er dikwijls eerst pogingen tot onderhandelen werden gedaan, ondernamen de Luddieten aan het begin van de negentiende eeuw stappen die tegenwoordig extreem worden gevonden maar toen slechts functioneerden als onderhandeling en het onder druk zetten van de werkgever.⁵² Dit blijkt uit de gegevens die geanalyseerd zijn in hoofdstuk 1. Tabel 4 demonstreert dat de veroordeelden niet alleen machines hadden gemolesteerd, maar ook andere overtredingen hadden begaan.

⁵¹ Hobsbawm, ‘The Machine Breakers’, 57.

⁵² Ibidem, 57-61.

Conclusie

De aanname dat de Luddiet bezwaar maakte dat hij vervangen werd door de nieuwe machines van de industriële revolutie is in dit onderzoek weerlegd. Het eerste hoofdstuk van het onderzoek laat zien dat uit de bronnen van de Luddieten rondom Leeds zélf, niet blijkt dat zij de komst van de nieuwe machines hekelden. De belangrijkste reden die zij aanvoeren voor hun opstanden zijn de oorlogen met Napoleon. De textielindustrie had altijd een groot aandeel gehad in de export, maar de export was nu door de overzeese oorlog bijna gehalveerd in ongeveer vijftig jaar. De mogelijkheid bestaat echter dat de Luddieten zich in hun pamfletten en geschreven documenten inhielden de schuld te geven aan de technologische innovaties. Door het klimaat dat ontstaan was door de Franse revolutie en de napoleontische oorlogen, had het Britse parlement strengere wetten aangenomen om de loyaliteit van haar burgers vast te stellen. Zodoende ontstond een situatie waarin de Luddieten hun propaganda ietwat genuanceerder opstelden.

Een verscheidenheid aan historici achten de kans groot dat er tijdens de industriële revolutie geschoolde arbeiders voor hun baan moesten vrezen. In de achttiende en negentiende eeuw behoorden de Luddieten tot de groep van geschoolde arbeiders. Academics zoals Pleit en Weisdorf concluderen aan de hand van beroepslijsten van Britse parochies dat er een substantiële toename van geschoolde arbeid te zien was van 20% van de totale bevolking in 1700 naar 39% in 1850. Over het algemeen waren de Luddieten wevers. De weefindustrie kreeg te maken met verschillende innovaties ten tijde van de industrialisatie. Zo bezorgde de Spinnny Jenny in de laatste decennia van de achttiende eeuw de wevers een bloeiperiode. Echter toen het industrialisatieproces de weefgetouwen bereikte, kwam er aan hun luxe leven een einde. Dit biedt echter geen volledige verklaring voor het feit dat de Luddieten rondom Leeds in opstand kwamen.

Aangezien het geschetste beeld uit hoofdstuk één eerder doet vermoeden dat de Luddiet andere bezwaren had dan tegen de komst van nieuwe machines in zijn werkplaats, moeten andere perspectieven aantonen of in het geval van de Luddieten de 'Deskilling Hypothesis' toe te passen is. Het gerenommeerde boek van E. P. Thompson laat zien dat het aantal wevers de eerste drie decennia van de negentiende eeuw toenam. Dit bewijst het feit dat er nog steeds een vraag naar de vaardigheden van de geschoolde wever bestond en weerlegt de stelling dat de wevers vervangen werden door de komst van de machines. Een ander element dat van invloed was op de Ludditische beweging was de vermindering van welvaart voor de wevers in de negentiende eeuw. Rond de eeuwwisseling kwam een einde aan wat Thompson 'de gouden

eeuw voor de wevers' noemt. De wevers leidden een minder luxueus leven, maar kwamen niet terecht in de armoedigste laag van de bevolking. Indien er voor sommige van de wevers het effect van 'deskilling' zich had voorgedaan, dan was dit minder hevig dan in eerste instantie aangenomen zou kunnen worden.

De toename in wevers, de afname in welvaart en de primaire bronnen uit hoofdstuk 1 rondom Leeds geven aan waarom de 'Deskilling Hypothesis' niet geldt voor de Luddieten, maar verklaren niet het selectieve vandalisme van de beweging. De theorie van 'collective bargaining by riot' van E. J. Hobsbawm geeft voor dit gedrag wél een uitleg. Hij stelt dat het molesteren van de machines gezien moet worden als een manier van onderhandelen met en het onder druk zetten van de werkgever of de Britse overheid. Deze stelling wordt ondersteunt met het gegeven dat tijdens verschillende opstanden van de Luddieten, naast het vernielen van de machines ook andere misdaden werden begaan, zoals het stelen van goederen en wapens. De Luddieten rondom Leeds, die centraal hebben gestaan binnen dit onderzoek, begingen tevens andere misdaden. Zij pleegden inbraken en diefstal van wapens en goederen. Dit bewijst dat hun hoofddoel het onder druk zetten van een fabriekseigenaar was en niet het molesteren van de nieuwe technische innovaties. Hobsbawm stelt dat deze manier van onderhandelen typerend is voor opstanden van vóór 1848. Maar wat zette de industriële opstandelingen er toe aan om zodanig te werk te gaan? Een verklaring zou kunnen worden gegeven met de eerder aangevoerde perspectieven uit hoofdstuk 2: het klimaat dat ontstaan was na de Franse revolutie, de verminderende welvaart verklaard uit het model van Galor en Weil, en de veranderingen in het productieproces. Dit klimaat vroeg, naar het idee van de Luddieten, om een gewelddadige aanpak om zodoende hun belangen te behartigen.

Alhoewel de Luddieten dus niet in de 'Deskilling hypothesis' lijken te passen, kunnen de laatstgenoemde perspectieven een betekenis hebben in het onderzoek naar de impact van de opkomst van de huidige robotica en kunstmatige intelligentie. Evenals de Luddieten zullen de getroffen beroepen zich moeten aanpassen aan de veranderingen in het productieproces met eventuele salarisverlagingen tot gevolg. Het is mogelijk dat het huidige klimaat om een andere manier van onderhandelen vraagt, dus is molesteren van robots niet de oplossing om hun zorgen te uiten. Daarnaast test de overheid in deze tijd op een andere manier de loyaliteit van haar burgers dan door elke opstand de kop in te drukken. Omdat de overheid eventuele worstelingen van bepaalde beroepsgroepen in acht neemt, bestaat de mogelijkheid dat huidige technologische ontwikkelingen voor iedereen een betere toekomst betekenen. In de ideale situatie zal de robotverslaggever uit de passage van het artikel van Haegens in dat geval de menselijke journalist juist kunnen helpen!

Literatuur

Primair

Fellow Weavers!, Maart 1812, Nationaal Archief van Groot-Brittanië, HO 40/1/1,f.108

http://www.nationalarchives.gov.uk/education/politics/g3/source/g3s4.htm?zoomifyImagePath=zoomify_g3s4&zoomifyNavX=0&zoomifyNavY=0&zoomifyX=-0.0252324037184595&zoomifyY=0.0938815339057851&zoomifyZoom=38&zoomifyNavWidth=180&zoomifyNavHeight=120&zoomifySlider=1&zoomifyMaxZoom=100&zoomifyNavWindow=1&zoomifyToolbar=1 (18 januari 2015).

Handbill issued by the weavers and townspeople of Royton, Mei 1808, HO 42/95 f.375

<http://www.nationalarchives.gov.uk/education/politics/g3/source/g3s5.htm> (18 januari 2015).

Letter from Rev Dr. H.W. Coulthurst to Earl Fitzwilliam which includes a list of Luddites who have taken prescribed Oaths of Allegiance, 11 april 1813, Sheffield Archief, WWM/F/46/127.

Luddite Oath, 19 juli 1812, Sheffield Archief, WWM/F/46/73-74.

Luddites, 19 december 1812, Mirfield History Archief.

<http://leedsmercury.mirfield-2ndlook.info/1812/Saturday,%20December%2019,%201812%20Luddites.pdf>
(23 januari 2015).

Oldroyd, J., 'Rawfolds Mill', 22 juli 1812, Mirfield History Archief.

<http://leedsmercury.mirfield-2ndlook.info/1812/Saturday,%20July%2025,%201812%20Luddites%20Black%20Bull.pdf>
(23 januari 2015).

Proceedings at York Special Commission, January 1813, Third edition. In: *British Labour Struggles: Contemporary Pamphlets 1727-1850* (New York 1792).

Reward poster for the arrest and conviction of men who destroyed three knitting machines, Januari 1812, Nationaal archief van Groot-Brittanië, HO 42/119 f.135

http://www.nationalarchives.gov.uk/education/politics/g3/source/g3s2.htm?zoomifyImagePath=zoomify_g3s2&zoomifyNavX=0&zoomifyNavY=0&zoomifyX=-0.0252324037184595&zoomifyY=0.0938815339057851&zoomifyZoom=38&zoomifyNavWidth=180&zoomifyNavHeight=120&zoomifySlider=1&zoomifyMaxZoom=100&zoomifyNavWindow=1&zoomifyToolbar=1 (18 januari 2015).

The Statutes of United Kingdom of Great Britain and Ireland, Volume XXII. Great Britain, 1812 Londen.

Secundair

Acemoglu, D., 'Directed Technical Change', *The Review of Economic Studies* 69:4 (2002) 787-809.

Archer, J.E., *Social Unrest and Popular Protest in England, 1740-1840* (Cambridge 2000).

van der Beek, K., 'England's eighteenth Century Demand for High-Quality Workmanship: Evidence from Apprenticeship, 1710-1770' *Human Capital and Economic Opportunity Working Group Working Papers* 2013-15 (2013) 1-22.

Frey, C.B. en Osborne, M.A., 'The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?' *Sept* 17 (2013) 1-72.

Galor, O, en Weil, D.N., 'Population, Technology, and Growth: From Malthusian Stagnation to the Demographic Transition and Beyond' *The American Economic Review* 90:4 (2000) 806-828.

Goldin, C., en Katz, L.F., 'The Origins of Technology-Skill Complementarity', *The Quarterly Journal of Economics* 113:3 (1998) 693-732.

Habakkuk, H.J., *American and British Technology in the Nineteenth Century* (Cambridge 1962).

Haegens, K., 'Zijn we straks allemaal overbodig door de opmars van de robot?' (versie 5 maart 2014) <http://www.groene.nl/artikel/de-robots-komen-eraan> (31 oktober 2014) .

Harford, T., 'The Robots Are Coming And Will Terminate Your Jobs', *The Financial Times*, 27 december 2013. <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/0ca021c0-680b-11e3-a905-00144feabdc0.html#axzz3gjkbxzuq> (16 oktober 2014).

Hobsbawm, E.J., 'The Machine Breakers' *Past & Present* 1 (1952) 57-70.

Humphries, J., 'Childhood and Child Labour in the British Industrial Revolution', *Economic Historical Review* 66:2 (2012) 395-418.

Mokyr, J., *The Enlightened Economy: An Economic History of Britain* (Yale 2009).

Philip, M., *The French Revolution and British Popular Politics* (Cambridge 1991).

de Pleijt, A., en Weisdorf, J., 'Human Capital Formation from Occupations: The Deskilling Hypothesis' Revisited.' *Working Paper 0057*, Utrecht University (2014) 1-17.

Randall, A., *Before the Luddites: Custom, Community and Machinery in the English Woollen Industry, 1776-1809* (Cambridge 2002) 13-14.

Rosenberg, N., "Adam Smith on the Division of Labour: Two Views or One?". *Economica* 126:32 (1965) 127-139.

Sale, K., *Rebels against the Future : The Luddites and Their War on the Industrial Revolution: Lessons for the Computer Age* (Massachusetts 1996) .

Smelser, N.J., *Social Change in the Industrial Revolution* (Londen 1972).

Smout, B., ‘Angst voor baanpikkende robot komt voort uit ons gemechaniseerde mensbeeld’, *De Volkskrant*, 11 maart 2014. <http://www.volkskrant.nl/dossier-bart-smout/angst-voor-baanpikkende-robot-komt-voort-uit-ons-gemechaniseerde-mensbeeld~a3611160/> (16 oktober 2014).

Smith, E.A., *Whig Principles and Party Politics. Earl Fitzwilliam and the Whig Party. 1748–1833* (Manchester 1975) 219.

Thompson, E.P., *The making of the English working class* (Middlesex 1977).